

ПИЈЕМОНТ

ДИРЕКТОР: Бранко Божовић

ОСНИВАЧ: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

УРЕДНИК: Коста М. Луковић

АЛАХ ТАКО ХОЋЕ!

Писмо једног комите — мусиманима у Сарајево —

Ево ме на Дрини, на путу за Сарајево. Путовој ми је Алах, а пасош пушка брзометна и бомба чудотворна. Не путујем ћадом Ђесаревом него путем када је ишао Старица Новак са својом дружином. Носим вам дарове; али не носим вам у једној руци страхи бечки, а у другој лаж пештанску — дарове на које сте ви навикли добро за тридесет и пет последњих година — него вам носим у обе руке слободу српску.

Знам како ћете ме дочекати.

Ти, Ахмете, брате рођени, истрајаш пред српску војску, поздравићеш је весело, па ћеш журно трчати од војника до војника док до мене не дођеш. Па ћеш ме онда загрлiti и са сузама радосницама љубити по лицу, по рукама, по прсимаши по оружју, и клицаћеш:

— добро си ми дошао, брате, јуначе!

— А ја ћу ти рећи:

— да си и ти био с јунацима, с каквим сам ја, и ти би јунак био. Међу јунацима и слаботиња постаје јунак. У огњу се и влажно дрво разгори.

Ти, Захидо, мајко слатка, унећеш ми се у очи и са страхом и шапатом питаћеш:

— да ниси, сине, вером променио?

— А ја ћу ти рећи:

— нико ме на то није гоњио, мајко слатка. Ја сам био међу браћом, која ме за веру ни питала нису. Био сам међу људима, који се због вере не свађају и не мрзе. Био сам по манастирима српским и међу калуђерима православним. Нико ме од њих, мајко, није због вере прекорео. Нико ми од њих није промену вере предложио. Нико није нашег Свешта наручни. Сви су ме с братском топлином и витешким поштовањем предсугестили, и сви у један глас са мном говорили:

— један је Бог!

Ти, Осман-бехе, драги стриче, сакрићеш се у подрум, и у трепету очекиваћеш своју погибију. Јер ти се мрзео српско име; ти си дизао хајке против српских родољуба; ти си и мене дао ухапсити, као отпадника, и прогнати из Босне, као издајника.

А ја ћу те наћи у подруму. Извешћу те на светлост дана и рећићу ти:

— Сви смо до сад били у подрумској тами и мемли, драги стриче; погледај сад, савију је и нама светао дан! Погљуби ову пушку и ову бомбу. Заслужио си да ти оне живот узму. Али место смрти оне и теби живот доносе. Погљуби ово свето оружје и за-

трпај сву прошлост у таму подрумску. Буди нов човек, буди слободан човек! Буди оно што никад ниси могао бити! До сад си се могао изговарати за нечовештва своја злим временом и злим властима, које су од људи правиле нељуде, од браће душмане, од сродника крвнике, од велика памучна ужа. Од сад

ти неће бити изговора, стриче. А ти, Рамо, друже из детинства, стајаћеш блед, оборене главе и измучене душе. Чуо сам. И ти си био на Дрини. Али не са мном, него против мене. Био си у Ђесаровој војсци и с безумним фанатизmom јуришао си на наше. Превазишао си у србождерству и Швабе и Мађаре. За то ћеш стајати предамном блед и разочаран.

А ја ћу ти рећи:

— Ходи да се заплачено и загрлимо, Рамо. Да се заплачено над нашом лудом прошлочију, која значи службу туђину, и да се загрлимо у слободи, коју нам слободна браћа донеше. Ниси сам ти живео у заблуди, да је Ђесар непобедив, и да су небраћа болја од браће. Тако смо ми сви васпитани, друже мој. Само је Алах мени милостив био и из заблуде ме благовремено извео. А ти си остао до данас заплете у шејтанску мрежу, и чинио си оно што није ваљало, и чега се сад и целога века мораши стидети. Но нека ти је просто, друже мили. Више су други криви за твој грех него ти. Усправи главу, буди радостан и чини од сад оно што од мене видиш.

А ти Бећир-аго, крвопијо људска, мрљо на каљавом друму о коју се сваки мора да умрља, нећеш ме ни сачекати у Сарајеву, уверен сам. Откланаћеш са слугама Поћорековим преко Саве, дајући пример у брзини ногу пребијеној војсци Ђесаревој. Побећићеш у Пешту, куда си често ходио по ноћи жбировским послом. Но наћићу те, Бећир-аго, да се на буњишту у бачену Тисину чизму сакријеш. Стићићу те, Бећир-аго, да и у Шам побегнеш. Догураћу те кундаком у Сарајево, и водаћу те уз Рамазан доле горе по шехер-Сарајеву, са свима твојим гресима исписаним ти на леђима и грудима. И кад се зажелиш хурија у Ценету извешћу те на сред пијаци пред комите српске да ти покажу пут за Ценет. Ах, Бећире, ах шејтански сине!

А ти, мило моје Сарајево, бићеш ми радосно и светло. Ја ћу се у теби осећати срећнији него калифи у Багдаду и Гренади. Шетаћу низ Милјацку, уз Милјацку, и пе-

ваћу ти песму о слободи каква у теби није запевана од Старице Новака. Ах, какву ћу ти чудну песму певати! И седећу увече на Бимбаши и причаћу деци о слави и витештву српском од Цера до Дрине, и од Дрине до Милјацке. И у севдаху моме нећу тад жалити да умрем у те и, бело моје Сарајево. Ти си ми била ропска колевка, ти ми буди слободна гробница. Слађе ми је мртав лежати у теби слободноме, но жив шербет пити у теби ропскоме.

Алах је праведан!

Из скоре прошлости

Метерлинк о Немцима

Славчи белгиски књижевник Морис Метерлинк сматра да кривица за немачка варварства носи цео немачки народ а не војединци:

— Нека су Немци сваки за себе сви невини и обичне жртве заблуде, у маси узеши, они нису мање криви. И само та кривица има значај, пошто је једино она реална и несумњива, само је она отворана под њиховом сањачком површином невиности; а то је несвесна пресушност, кривица свих

Национални скандал
Синовац црногорског митрополита налази се као српски варобљеник

Ниш, 2. окт.

Међу заробљеним аустријским официрима налази се и г. Ђуро Бан, потпоручник, синовац прилогорског митрополита Митрофана. Интересантно је да један наш митрополит који седи на тако високом положају у слободној краљевини Црној Гори могао дозволити, да његов рођени синовац остане у аустријској војсци и да се бори против оних којима је митрополит Бан црквени поглавар.

Поште у Турској

Затварање странних пошта

У Јерусалиму су затворене руска, француска, немачка, аустријска и италијанска пошта. Поштански сандучићи са ових пошта су скинути и написи избрисани.

Исто тако и поште руске и аустријске у Александрији и Јафи.

Талијанска пошта прекинула је рад дараније од утврђеног рока. Немачке и аустријске поште су сасвим обуставиле рад. Што се тиче француских и руских пошта, затвориле су локале у биро-у друштва за пловидбу и почеле су обустављати рад.

У Бејруту, Каифи и Триполи стране поште су пре-

Жофр од 1914

— Један швајцарски обичај.

Виноградари из швајцарског кантонеа Воа имају обичај да сваке године крсте своје ново вино именом ког познатог човека.

Године 1870. гине је било рђаво, те су му дали име „Бизмарк“.

На против, пошто овогодишња берба даје наде, да ће им вино бити одлично, виноградари су избрали име Жофр. Сад већ нуде и продају своје вино под именом „Жофр од 1914“.

ти били само као добри и ватрени Срби, угледни људи и сад их је требало убити.

Један очвјидац прича ми ово:

Када су на пет дирека ударили пет гвоздених кука о које ће их обесити и када су им наредили да прво сами себи исконију раку, питали су их још то:

„Шта им је најзадње жеља?“
Они су одговорили:

„Да живи Краљ Петар!“
Швабе су биле пренеражене овом жељом и одмах је наређено те су обешени. Четвртица су остала тако, а једном се гвоздена кука извади из дирека и он падне жив на земљу.

Прију му поново и кажу му да викне: живео Фрања Јосиф I, па ће му бити живот поштећен, он их само превриво погледа и узвикне поново:

„Да живи Краљ Петар!“
Поново је био обешен, али му се гвоздена кука попова ишчупала, па је поново исто питан. И он је смејући се опет узвикнуо:

„Да живи Краљ Петар!“
Је затим обешен.
Ето једног светлог примјека нашај народ умире за ју слободу. Нека им је вјесник спомен и слава им!
Њихова потсећаће пот на њихово пожртвовање. Дрине призначи вима о слави њиховима.
Босна се пробудиће да доћи дан опшћења много-напад ског народа.

Наши у унутрашњости

Како живе Београђани који су напустили Београд

Београд, 1. октобар

Већ је први октобар. Београђани који су онако брзо напустили Београд, или бар један добар део њих, враћали су се ових дана у Београд, задржавали се у њему који сада, ко два, а било их је (будимо искрени) и тако куражних који су преседели у Београду и читавих три, па и више дана, затим су покупили замске ствари и опет чиста веша

што се затекло у њиховим становима, који су већ толико дана били забрављени, са густо навученим завесама и непроветравани, затим су и опет сели на тарпице, само сата кад камо лакше, лежерније и комотније и одзврјали у Ресник. Иду дуж пруге својима, пуни прича и пуни повости. И ко зна колико ће бити жена, девојака и деце, породица њихових, који ће, кад се они врате, допевши опо зашто су пошли, са страхом, жалошћу и напретнутом пажњом слушати — о „разореним“ Теразијама, о „уништеном“ Калимегдану и о

„пустом“ Београду кроз који су они прошли, спотичући се о рупчаге, под кишом мониторских граната, које су у машти приповедача „баш тих дана жестоко тукле Београд...“

Па ипак није тако. Нашто тај страх, та жалост и та раздозалост. Теразије пису разорене. Калимегдан није уништен, Београд није пуст, он је жив, а наш је живог миран, без промене, па чак шта више и обичан јер неће тек мониторска зрма узнемирити наше спокојство.

И кјо што тамо доле у унутрашњости, у свима местима у која су се населили Београђани, како у оним мајима у којима има свега по неколико породица, тако и у тим великим, где су државна надлежноста и београдско чиновништво и која, самим тим представљају сада, у овом ратном стању, по делић престонице, избијају сваки час обеспокојавајући гласови о Београду, исто тако у Београд допиру обеспокојавајући

гласови о животу наших у унутрашњости.

Као што Београђани у унутрашњости готово из дана у дан слушају о разореном Теразијама, о уништеном Калимегдану и т. д. исто тако ми слушамо о страховитој скупини, којој су они изложени, о томе како сиротиња пропада и т. д.

Међутим све те вести, како бар мени изгледа, производ су маште оне групе Београђана „час сам тамо, час сам ту“ — јер нити је Београд такојако оштећен, нити се наши у унутрашњости тако много пате.

*

Обишао сам Ниш, Крагујевац, Крушевач, Чачак, Ужице, Алексинац и Скопље и видео како у тим местима живе наши Београђани.

И слободно могу рећи, реч је о већини, они у многом нису изменили свој начин живота.

Као некада у Београду, тако исто сада у унутрашњости — а тако би најзад било на ма ком месту земљине кугле. Београђани се у основи деле у три класе — они, који имају доста паре, они који имају да живе и најзад они, који немају паре.

То је основна и свакидашња подела, али има још једна, која такође видно пада у очи посматрачу живота наших у унутрашњости и која је не мање важна. Београђани се сада деле и на оне, који имају родбине у унутрашњости — споредног је чачаја да ли је та родбина чка и даља, колено и стече срдства у овим прилицима — на оне, које не баш никога. Хајдмо доле. Што је Србија мала, а због тога, логично, његов становници, тоју деценија рађанијом и узадом, да ће родбинске везе, у Београд, односно

живи становници, ородио са свима међима у унутрашњости, тако да је две трећине Београђана нашло уточишта, ако не баш код деда и баба, оно код кума, ако не код стричева, оно код пријатеља, ако не код тетака, оно код кумине ми куме дверичине.

На тај начин је поститнуто што је главно — родбинске везе које су висиле још само о кончићу и опет су учвршћене.

Београђани су нашли уточишта, а ми ћемо већ одмах по свршетку рата имати пуно паланчана у гостима. Јер, забога ред је вратити визиту!

Са другим питањем, које је не мање важно за издржавање живота, питањем о исхрани, Београђани се нису потужили. Ја сам на нишкој пијаци пазаривао кило цариградског грожђа по 0.50, у Алексинцу сам купио парчића за 1.60, а у Ужицу сам за 0.20 добио толико кајмака да га нисам могао појести. Шта више у томе смислу се паланчани више могу потужити на Београђане, него ли Београђани на паланчане — јер дрва, која су пра до куповали на кола по 8 и 10 динара, сад плаћају на метар по 10 и 12, јер бакалску и мануфактурну робу сада плаћају са 20% скупље, него ли у редовним приликама.

То су питања од општега значаја, а сада да видимо шта је са навикама, понашањем и кретањем. Пошто су све то питања од споредног значаја да их пређемо у неколико потеза.

Београђани су у сваком ма и најмањем месту где су се насељили проширили мали паланачки корзо, улепшали и унели у њега живот.

Београђани, као и у Београду, тако и у унутрашњости, троше врло много пива, једнако се жале како ништа не ваља и што је горе све га више пију.

Београђанке су у свима местима у унутрашњости где има болница, одличне болничарке, какве су и у Београду биле.

Београђани су оживели кафане по унутрашњости, као што су својим одласком умртвили наше у Београду итд.

То су старе новине, а којико је тек нових. Само неколико.

Београђани сатрешиће по унутрашњости.

Београђани много више играју „окретне игре“ по кафанама, него ли у Београду.

Београђани су се одвикли од трамваја и електричног осветљења. (Ту смо навику и ми примили).

Београђанима Београд није више досадан.

Београђанке не држе жураве и т. д. и т. д. времена се мењају. — др. —

на којој висини постоји наша изворна уметничка култура, где јој је корен и где су јој изгледи, пример је тражен и налазио се само у делу Стевана Ст. Мокрањца.

Он је искључиво вокални композитор. И ако из његовога пера не изђе симфонија или квартет за гудаче или инструментална соло—песна, он је ипак успео да, пишући за хор не само даде до вољно разноврсности своме делу, једнога облика и у границима вокалне технике, него је поставио и довољно основе за будуће гране и развијање великог уметничког дрвета у нас које је он посадио и подигао да право расте.

Сва од група његових композиција има специјалних одлика.

Његова „Руковети“ имају је-

Ситуација на ратиштима

— Према досадашњим телеграмима —

Београд, 2. октобра

У Босни су наше трупе на свом левом крилу имале омањи сукоб с непријатељем, који се заврши нашим успехом. Дрина је веома надошла. Код Београда вођене су ноћи између 29. и 30. и целог дана 30. септ. јаке борбе; наши су дошли до Бежаниске косе и земунске железничке станице. На боишту је остало 300 мртвих Аустријанаца и много рањеника.

Са руског ратишта нема вести.

Французи су на више места предузели поновну офанзиву. Немци попуштају пред француским нахијањем нарочито на северу, где се код коњичких одреда примећује брзо отступање. Ситуација је по Французе око Вердена особито повољна.

Немци су заузели само предграђа Анверса, одакле су аомбардовали варош. Белгијанци држе позиције на реци Еско. Њихове трупе, које су изашле из вароши Анверса ускоро ће се састати са Французима.

Међу нама

— Одговор београдској „Политици“ —

Јучерашњи број „Политике“ саопштио је једну нотицу под насловом „Сигурна Посла“ у којој излаже како један београдски лист прави „последње вести“. — Тај београдски лист били смо ми. Ради обавештења публике саопштићемо изворе одакле је потекао наш телеграм о руској флоти пред Цариградом.

Румунски лист „Иманите“ од 27. септембра донео је следећи телеграм:

FLOTA RUŠA SPRE CONSTANȚINOPOL

Corespondentul „Adevărului“ din Constanța a telegrafiat azi la orele 10 și jumătate flota rușă compusă din foarte numeroase unitati, a trecut prin fata Constanței îndreptându-se spre Constantinopol.

У преводу исти телеграм гласи:

РУСКА ФЛОТА ПРЕД ЦАРИГРАДОМ.

Сарадник „Адеварула“ телеграфирао је из Констанце да је око 10 часова пре подне руска флота састављена из великог броја лађа прошла поред обале Констанце упутивши се ка Цариграду.

Сличан телеграм донео је и „Журнал де Балкан“.

Наш сарадник преводећи поменуте телеграме учинио је погрешку сатављајући телеграме из поменутих листова у један телеграм.

Београдски лист „Политика“ нашао је за потребно да нарочитим тоном забележи ту грешку. Међутим, та иста „Политика“ пре месец дана саопштила је километарским словима лаж: „Пад Пшемисла“. Та иста „Политика“ саопштила је како је крупањска битка свршена; па не само то, већ у машти редактора „Политике“ појавиле су се слике о некаквим овацијама Војводи Путнику и весељу у Ваљеву. А што је најинтересантније у истом броју у коме је „Политика“ исправља, она је направила неопроститим грешку говорећи о руској Половини и реци Вистолу, а не зна да Половини значи Пољска, а Вистол — Висла.

Пре извесног времена, када је Министар Унутрашњих Дела издао наређење за што строжију цензуру, то је било само због лажи „добро обавештеног листа „Политике““.

Нека је слава сенима великих Рибникара, али ви који остадосте у редакцији „Политике“ после херојске смрти њеног директора и уредника, за 20 дана њеног изјаве пред вашим уређивањем скренули сте с пута цео њен десетодишњи рад.

Пашић-Браћану

— Измена телеграма између премијера. —

Ниш, 1. окт.

Председник Министарског Савета и Министар Иностраних Дела, г. Никола Пашић, приликом смрти румунског

краља Карола I. упутио је председнику румунске владе г. Браћану, у Букурешт овај телеграм:

Потресен вешћу о смрти Вашега Владара ја хитам, да умолим Вашу Екселенцију у име своје и у име мојих другова, да примите заједно са Вашим друговима, искрено саучешће за тако тежак губитак, који је претрпела ваша земља, коју је пок. краљ Карол са толико мудрости и пожртвовања водио и, којој је уз сарадњу румунских државника створио једно од најугледнијих места међу европским државама, а на Балкану нарочито поштовање.

Г. Браћану председник румунске владе, одговорио је овим телеграмом:

Необично дирнут топлим речима саучешћа, које је Ваша Екселенција изволела изјавити у име Краљевске Владе и у име своје, ја вас молим, да примите у име моје и мојих другова изјаву наше благодарности у овим данима народне туге, у којима Румунија оплакује свог оснивача. Његово велико дело указује нам се драже искрено.

Пре извесног времена, када је Министар Унутрашњих Дела издао наређење за што строжију цензуру, то је било само због лажи „добро обавештеног листа „Политике““.

Утро Росији има вести, да су се на боишту појавили курјаци у великом масацима. Болничари се често револверима морају бранити од напада ових кровожедних зверова.

Јејејска острва

— Веницелос у Петрограду. —

Цариград, 1. октобра

Отомански листови доносе вест о скромом одласку Веницелоса, грчког министра председника, у Петроград. Ова мисија има веома важан политички карактер.

Турска штампа сматра као узрок мисије, држање Турске у питању о острвима у Јејејском мору.

Велику трагедију Христа Спаса спевао је музиком за Велики Петак упечатљивошћу Палестрине и побожном наивношћу Бруннером. „Литургија“ и „Опело“ од најбољих су радова које имају целикупна славенска музичка литература за цркву. И кроз сва та дела извиђује једна уметничка ескеза изражена крепком хомофонијом („О како безакоње“, све три „Статуе“ и др.) или логичном полифонијом онда када верско узбуђење узима маха и блага топлина вере разлије се над душама верних („Со свјатими“, „Нест свјат“, „Тебе одјејушчаго сја“).

Лепше нико од Мокрањца не ће запојати црквену песму нашу, Богу угодније још мање.

Лепше нико од Мокрањца не ће осетити скривени уметнички смисао наше народне попевке, саглавише га изразити још мање.

И такав уметник, достојан да му самрти одар украсе безбройни венци и осветле га безбройне свеће, да му дом окаде безбройни

Стеван Ст. Мокрањац

(Свршетак)

Он је имао идеал, патриотскији од идеала оних који су са лажним заносом се прислили и „претили“ сабљама димисијама и позивали трубаче да затрубе: „Збор!“ Основа његовога идеала била је и сувише замашна и јака да би се фигура његовога идеала, у каменрезану, истицала као што ваља и целокупно давала добар архитектонски ефекат, да је била смишљена за јефтину популарност. Не грациозна жена која хоће да се свакоме додадне, него сурова мишица савршеног човека чије очи гледају дубином мора а линије снаге одају крепност и здравље јесу одлике од мрамора нетесаног уметничког идеала Ст. Ст. Мокрањца. Али је Европи требало показати

дан стил, скроз израђен и спроведен, контрапунтском хармониском и архитектонском, логиком ретке чврстине. Осим тога оне су огледало наших покрајинских одлика: сремских, шумадијских, босанско-херцеговачких, далматинских, црногорских, старо-србијанских и македонских.

Његове оригиналне „Сељанчице“ имају лакоћу срне и горостасну лепоту јединога јелена. А „Козар“, најбоља хорска композиција која је икада у нас написана

Турска се спрема

— Мобилизација у Сирији. —

Енглески посланик у Цариграду обратио је великим везиру пажњу на мобилизацију у Сирији. Велики везир је изјавио, да се мобилизација врши због општег наоружања које се у последње време изводи у Турској, а није управљена против Енглеске. Сем тога велики је везир изјавио, да ће војска, која се сад налази у Сирији и у близини Египта, у најскоријем времену бити упућена на север.

Представник Енглеске није био задовољан овим одговором.

Аустријанци насамо

Загребачки „Обзор“ од 9. септембра, у вечерњем издању, доноси ову белешку:

Како „Драу“ јавља, наконили су Срби у Бешки, у Сријему, српску војску особито свечано дочекати, исхитивши прозоре на кућама цвијећем. Међутим српски војници нису дошли. Војнички суд је осудио шесторицу главних приређивача ради велезидаје на смрт, а остали су затворени, те ће бити строго кажњени. На смрт су осуђени и већ објешени: Светозар Дујановић, парох из Бешке, Владимир Мирковић, биљежник, Даница Јовановић, учитељица, Милан Баречек, ветеринар, Светозар Булић и Владимир Роц, сељаци.

Абукир и Креси

— Из историје ових имена. —

Две од недавно потопљених енглеских крстарица носе имена двеју великих битака које су биле између Енглеса и Француза, а то су: Абукир и Креси.

Код Абукира су биле две битке, и обе су свршене у корист Енглеса. Прву је битку водио адмирал Нелзон још за време Наполеонове експедиције у Египат. Нелзон је успео да уништи флоту адмирала Брија. Само су се спасла два линијска брода и две фрегате. После битке код Абукира Енглеска је постала господар Средоземног Мора.

Свештеници и многе слуге Христове да га, одевени у црну ризу, споје песмом њему милом и добро знамом, песмом туге којом је и он другима тугу блајио, такав уметник умро је у тренутку када се догађају догађаји ненадашни, далеко од дома свога и сахрањен без свега тога. Нити је било предуге погорке венача, нити га на рукама не изнеше они којима је пут указао, нити се опростише са њиме, немим скидњем капе и безгласним ступањем за ковчегом његовим, Срби из свију крајева и изасланства многих корпорација којима је био члан или које га поштоваху, не рекоше му последње „Збогом“ пријатељи и другови, чланови разних највиших установа, културе у Отаџбини и на страни, не бацише последњу груду земље у раку његову ученици његови и не рекоше му „Хвала“. Измучен и изнурен дугом болешћу тихо је умро 17. септембра и тихо је сахрањен. И хумку му сузом оро-

друга битка код Абукира била је 1801 год. Лорд Аберкромби искрцао је 17.000 Енглеза и опсео варош.

Код Кресија била је битка између Енглеса и Француза. Енглески краљ Едвард III, који је био у Нормандији пређе Сому и баци се на војску Филипа VI, који се налазио у Кресију. У француској војсци било је немачких коњаника са њиховим краљем Јованом Следим, који је био из Баварске куће. Енглезима је командовао принц од Гала, звани Црни принц, стар само 16 година. Енглези су задобили сајну битку, која им је помогла да најздад освоје Кале.

Представник Енглеске није био задовољан овим одговором.

Дневне вести

Погинули официри

Према извештају Министарства Војног погинули су ови официри: Милутин Милојевић резервни пешадијски капетан, Јован Радишић, Витомир Урошевић, Владислав Протић, Никола Ристић резервни пешад. поручници.

Народна Одбрана за војнике

Народна Одбрана приложила је Општини Београдској 1200 динара као свој прилог Општини за сиротинске војне обвезнике.

Рањени официри

У последњим борбама рањени су: Живојин Симоновић, Никола Перовић, Милисав Цветковић, Коста Живановић, пешадијски капетани.

За српски „Црвени Крст“

Г-ђа Анка удова Д-р Милутина М. Поповића, санитет-

ског пуковника и бив. лекара у место двогодишњег помена свога сина, прве жртве којовске идеје, Милана М. Поповића артиљериског поручника и мердарског витеза, који је погинуо 3. октобра 1913. г. на Мердарима, припада за рањенике дин. 50 и за сирочад изгинулих 50 — свега 100 динара.

Заробљеничка команда

Према наређењу Министра војног, у Нишу је образована Заробљеничка Команда, која има дужност да управља и води рачуне око издржавања заробљеника.

СВЕТ И РАТ

Занимљива ратна ситница. —

Око 20000 пређашњих добровољаца из Улстера пријавило се да буду послани против Немаца.

Ревизорима

Уредништво: „Пијемонт“, „Политике“, „Правде“, „Спратже“, „Малог Журнала“ и „Денешаја“ јављају свим ревизорима, да ће се лист свакоме објавиши ко од ревизора не буде послао обрачуне до 12 октобра. После овој одређенога рока објавиће се лист свима који не буду послали обрачуне, а имена њихова објавиће сва уредништва, као имена људи аљ чака и ординарних лоштова.

Ово уредништво чине једног дела ревизора, који су у прошлом рату посврдили поштуну неисправноста према београдским редакцијама.

Са нашег ратишта

Борба око Гучева

В љево, 2. октобра

1. окт. непријатељ је отпочео нападе на Гучево. Његов је напад с нарочитом интензивношћу јуперен на наше десно крило. Борба се почела развијати повољно по нас.

Борбе на Дрини

На Дрину, код Курјачице, наше трупе напале су на непријатељски мостобран. И сва се борба развија повољно по нас.

Сви његови најближи и нежним рукама засдише зимске руже да му гроб украсе.... А далеко тамо, уз писку танади и гротање пушака, уз цику митраљеза и звеку мачева, уз поносно грување топова, залажући животе своје тихо шапућу молитве Господу за покој душе Ст. Ст. Мокрањца они који су га волели и поштовали.

Данас му се не могу друкчије одужити.

Али када сине дан Великога Ослобођења, малени крст и скромни ковчег његов почеће на рукама својим ученици његови, од Скопља до Београда. Пронеће га поред дома његовог у коме је провео многе дане и пробдио многе ноћи delaјући, поред Позоришта коме је дао красну музику за „Извору славе“, поред „Београдског Певачког Друштва“ које му је дalo све и коме је он дао све, и најзад поред „Српске Музичке Школе“, круне његовог делаја, поред дома у којима ће дugo још, врло дugo, треперити ваздух.

узбуркан џилином његовог воље, јачином његовог знања, и крепкошћу његовог делаја, да га однесу у вечни стан. И када се над гробом његовим излију безброжне сузе и последње „Збогом“ изгуби у тишини гробља које ћути и спава, прекрстићемо се и домовима својим поћићемо, ми, који смо му дужни и предужни, и сви они, који су знали ко је Ст. Ст. Мокрањац. А далека поколења, када буду читала историју српске музике долазиће на гроб његов и полагаће венце, поучени да је ту сахрањен српски Римски—Корсаков, орпски Сибелијус, да ту вечним сном почива српски Глинка и Сметана.

Ваљево, 23. септембра 1914.

М. М.

Платната на „Пијемонт“ стаје један тијар месечно.

Са европског ратишта

Немачки неуспеси у Француској

Париз, 28. септембар

На левом крилу немачка коњица, која је била заузела извесне тачке пролаза на реци Лис на западу од Оазе, одбијена је јуче и повукла се у област Армантијера.

Између Араса и Оазе непријатељ напада, али без успеха.

Између Оазе и Ремса савезници напредују. На северу од Ена, нарочито на западу од Соасона, немачки напади нарочито су успешно одбијени. У области Вевра немци су јако нападали, али су заузете позиције понова изгубили. Савезници су све положаје одржали. Немци су имали много веће губитке но савезници.

Немци признају, да је пруско-немачка гарда изгубила две трећине официра.

Париз, 1. октобра

На бојишту нема шта да се забележи, сем знатно напредовање у пределу Бери—Обак.

Источни фронт

Петроград, 1. октобра

На левој обали Висле на путовима, који воде из Варшаве у Ивангород наше су трупе 30. ов. м. успешно пристиснуле непријатеља. Један наш пук нарочито се прославио и заробио је две чете Немаца.

Код Пшемисла борба се продужава.

На осталим фронтовима није се десила никаква важнија промена.

После заузета Анверса

Петроград, 1. октобра

Евакуишући Анверс бергиска војска однела је са собом сву тешку артиљерију, а од топова, које је оставила учинила их је неупотребљивим. После заузета Анверса. Немци иду на запад ка Остенди. Немци су заузели Ганчије је становништво побегло.

Амстердам, 1. окт.

„Телеграф“ јавља из Бергенокзома, да су у подне дошли у Путе два немачка официра и да су се јавили команданту пограничних трупа, да му саопште у име владе, да је Анверс под немачком управом и да траже од њега да приволи бегунце, да се врате у Анверс.

Хиљаде бегунаца вратили су се у Анверс. Исти лист сазнаје из Розендара, да је бергиска влада била пренела у Анверс огромну количину намирница, па кад се увидело да се ланац утврђења не може одбранити, дато је наређење, да се храна укрца на лађе и пренесе у холандске воде, ако Немци буду напредовали. Међу обезоружаним енглеским и бергиским војницима има велики број виших официра и међу овима и један енглески генерал, командант дивизије. Број Енглеса, који су прешли границу цени се на 13.000 а број Белгијанаца на 20.000.

Последње вести

Немачка обећава Турском

Халил-паша изјавио је, да је Немачка, гонећи Турску на мобилизацију, овој обећала територијално проширење на рачун Русије и контрибуцију од једне милијарде франака. Верујући томе Турци су учинили велике издатке око војске и сад су пред великим економским кризом.

Помоћ страдалим у рату

Под председништвом једног начелника у министарству финансија одржана је седница одбора ради проучавања питања о помоћи пољским руским покрајинама, које су највише претрпеле за време рата. Нарочити изасланици биће послани на лице места, да изврше детаљну анкету.

Акција Румуније

Париз, 30. септембра

Вест о смрти румунског краља изазвала је овде наду о скромом ступању Румуније у акцију.

Немачка пред банкротством

Петроград, 1. окт.

У Намери, да утиче на морал ратних заробљеника. Немачка је установила нарочити лист. Онај лист, који је достављен у руке заробљеницима Француза, садржи у себи читаву серију измишљених успеха и потварања на адресу Тројног Споразума. Немачка је журно поручила 50 подводних бродова. Немачки финансиски кругови констатују велике губитке код банака. Ако би рат трајао још три месеца, многа банкротства биће неизбежна.

У месецу августу број оних без рада у Немачкој повећао се са 30

